

Littafin Daniyel - Na Dari da Hamsin da Shida

Bayyana Wahayin Karshe na Daniyel: Ra'ayin Milleriyawa kan Gaskiyoyin Annabci don Yau

Jeff Pippenger
2024-03-24

Muna fara yin la'akari da wahayin karshe na Daniyel ta wajen aiwatar da ka'idar da Alpha da Omega ke wakilta, wadda take nuna cewa kullum Yana danganta karshen da farkon. Saboda haka Belteshazzar, wanda shi ne Daniyel a cikin aya ta farko kwarai ta wahayin karshe na Daniyel, shi ma za a wakilta a sashe na karshe na wannan wahayin daya tak. Mun riga mun gano cewa Belteshazzar yana wakiltar mutanen alkawarin Allah na kwanaki na karshe, waɗanda suke fahimtar “chazon,” wahayin tarihin annabci, kamar yadda kalmar “abu” take wakilta a aya ta ɗaya. Wannan wahayin tarihin annabci shi ne “lokuta bakwai,” na Littafin Firistoci ashirin da shida wanda yake daidai da shekaru dubu biyu da ɗari biyar da ashirin. Belteshazzar kuma yana fahimtar “wahayin” da ke cikin aya ta ɗaya, wanda shi ne wahayin “mareh” na shekaru dubu biyu da ɗari uku, wanda yake wakiltar bayyanuwar Kristi kwatsam.

A babi na goma sha biyu, Daniyel yana wakiltar motsin mala'ika na fari, kuma yana kuma wakiltar motsin mala'ika na uku, domin duka motsin biyu suna cika misalin budurwai goma. A babi na goma sha biyu akwai afalla gaskiya biyar waɗanda suka kasance ɓangare na motsin Millerite, waɗanda suke wakiltar gaskiyoyi da motsin mala'ika na uku ma dole ne ya fuskanta kuma ya fahimta. Duka motsin biyu suna cika misalin budurwai goma, kuma ana bukatar budurwai masu hikima na duka motsin biyu su fahimci wannan gaskiyar annabci. Duka motsin biyu dole ne su fahimci gaskiyar annabci ta farko da aka ja hankalin Miller ya gane, kamar yadda aka wakilta a cikin “sau bakwai” na Littafin Lawiyawa ashirin da shida. Sauran gogewa da fahimtuwa uku masu daidaito ana same su a cikin ayoyi na karshe kaɗan na babin.

Kuma tun daga lokacin da za a kawar da hadayar yau da kullum, a kuma kafa abin kyama mai jawo kufai, za a yi kwana dubu ɗaya da ɗari biyu da casa'in. Mai albarka ne wanda ya yi hakuri, ya kuma kai ga kwana dubu ɗaya da ɗari uku da talatin da biyar. Amma kai, ka tafi a kan hanyarka har zuwa karshe ya zo: gama za ka huta, kuma za ka tsaya cikin rabonka a karshen kwanaki. Daniel 12:11–13.

Mutanen Allah na saura a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna suna da manyan siffofi uku na annabci. Suna kiyaye umarnan Allah, suna da bangaskiyar Yesu, kuma suna riƙe da Ruhun Annabci.

Sai ya ce mini, Rubuta, Masu albarka ne waɗanda aka kira zuwa ga liyafar auren Dan Ragon. Sai ya ce mini, Waɗannan su ne maganganun gaskiya na Allah. Sai na faɗi a kafafunsa domin in yi masa sujada. Sai ya ce mini, Ka lura, kada ka yi haka: ni abokin bauta ne tare da kai, kuma na 'yan'uwanka masu riƙe da shaidar Yesu: ka yi wa Allah sujada: gama shaidar Yesu ita ce ruhun annabci. Ru'ya ta Yohanna 19:9, 10.

Milleriyawa sun fahimta daidai cewa “na kullum,” a cikin littafin Daniyel, yana wakiltar arna ne, kuma cewa “lokacin da aka” “ɗauke” “na kullum,” shi ne shekara ta 508. Kin yarda da wannan gaskiya yana nufin kin ikon “shaidar Yesu,” wadda “ita ce Ruhun Annabci,” gama Ruhun Annabci ya bayyana a sarari cewa Milleriyawa sun yi daidai a fahimtarsu game da “na kullum.”

“Sa’an nan na ga dangane da ‘Kullum,’ cewa kalmar ‘hadaya’ hikimar mutane ce ta kara, kuma ba ta cikin nassi; kuma Ubangiji ya ba da sahihin fahimta game da shi ga waɗanda suka yi shelar sa’ar shari’a. Sa’ad da haɗin kai ya wanzu, kafin 1844, kusan duka sun haɗu a kan sahihin fahimtar ‘Kullum;’ amma tun bayan 1844, a cikin ruɗani, an rungumi wasu ra’ayoyi dabam, kuma duhu da ruɗani suka biyo baya.” Review and Herald, November 1, 1850.

Milleriyawa sun fahimci cewa an kawar da tsayayyar adawar arna ga tashin ikon papacy a shekara ta 538 ne a shekara ta 508. Milleriyawa sun yi daidai, amma fahimtarsu ta kasance iyakantacciya. Mutanen Allah na kwanaki na ƙarshe, waɗanda Belteshazzar yake wakilta a aya ta ɗaya, za su ga cewa daga shekara ta 508 zuwa 538 yana wakiltar wani zamani na annabci wanda aka misalta shi da shekaru talatin na shiri a tarihin Almasihu da suka riga ƙarfafa Shi domin aikinsa a baftismarsa. Za su ga cewa wannan zamani na annabci kuma yana wakiltar zamanin annabci daga 1776 zuwa 1798, kuma cewa dukkan waɗannan zamani uku suna wakiltar lokacin hatimtar mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu, wanda ya fara a ranar 11 ga Satumba, 2001, kuma ya ƙare a dokar Lahadi mai zuwa nan ba da daɗewa ba.

A babi na goma sha biyu, Daniyel yana wakiltar Millerites da muhimman gaskiya da gogewa guda biyar waɗanda za a maimaita a cikin waɗanda Belteshazzar yake wakilta. Gaskiya da gogewa ta uku ta Millerites ita ce “ingantacciyar fahimta game da ‘daily,’ ... Ubangiji ya ba ... ga waɗanda suka ba da kiran sa’ar shari’a.” Kin karɓar wannan gaskiya yana nufin kin karɓar rubuce-rubucen Ellen White, waɗanda su ne Ruhun Annabci. Gaskiya da gogewa ta huɗu ta Millerites, da kuma manzannin mala’ika na uku, ita ce annabcin shekaru dubu ɗaya da ɗari uku da talatin da biyar, wanda ya fara a shekarar da aka kawar da “daily,” wato a 508.

Da farawa a shekara ta 508, shekaru dubu ɗaya da ɗari uku da talatin da biyar suna kai ka zuwa 1843, amma ba kawai zuwa 1843 ba, domin annabcin a hakikanin gaskiya yana nuna ainihin ranar ƙarshe ta 1843, gama yana cewa, “Mai albarka ne wanda ya jira, ya kuma kai ga kwana dubu ɗaya da ɗari uku da talatin da biyar.” Kalmar Ibrananci da aka fassara da “ya kai ga,” ita ce “naga,” kuma ma’anarta ita ce “taɓawa”, ko “ɗora hannu a kai”. Saboda haka annabcin yana nufin, “mai albarka ne wanda ya jira, ya kuma” taɓa ko ya ɗora hannu a kan 1843.

Albarkar jira a tarihin Milleriyawa ta kasance ga waɗancan budurwai masu hikima da suka fuskanci rashin cika bege na farko, amma suka jira wahayin da ya yi jinkiri. Yayin da Milleriyawa suka jira “wahayin da ya yi jinkiri” a cikas misalin budurwai goma, da kuma Habakkuk sura ta biyu, an albarkace su. A cikin wannan lokacin jinkiri sai suka gane cewa suna cika misalin, kuma cewa a ƙarshe wahayin zai “yi magana”. Lokacin jinkirinsu da rashin cika begensu sun samo asali ne daga kuskuren tantancewa cewa shekaru dubu biyu da ɗari uku za su ƙare a 1843, alhali kuwa wahayin a zahiri na 1844 ne. Rashin cika begensu ya samo asali ne daga abin da suka fuskanta sa’ad da shekarar 1843 ta ƙare ba tare da dawowar Almasihu ba. Rashin cika begensu, da albarkar

da aka furta a kan waɗanda daga nan gaba suka zaɓi su jira, duk sun ta'allaka ne a kan ainihin ranar ƙarshe ta shekarar 1843, wadda take “taɓawa” ko “zuwa ga” 1844.

An fahimci ƙwarewar baƙin cikin farko a matsayin cikawar misalin budurwai goma, kuma ana maimaita ta a cikin waɗanda Belteshazzar yake wakilta. Gaskiya ta biyar da kuma ƙwarewar da waɗanda Belteshazzar yake wakilta za su gane ita ce, cewa a “ƙarshen kwanaki”, Daniyel zai “tsaya a rabonsa”.

“Daniyel yana tsaye a rabonsa tun bayan da aka cire hatimin kuma hasken gaskiya yake haskakawa a kan wahayoyinsa. Yana tsaye a rabonsa, yana ɗauke da shaidar da za a fahimta a ƙarshen kwanaki.” Sermons and Talks, volume 1, 225, 226.

Millerites sun fuskanci aikin tsarkakewa da aka cika ta wurin ƙaruwa cikin sani da ya fito daga littafin Daniyel sa’ad da aka buɗe hatiminsa a 1798. Waɗanda Belteshazzar yake wakilta za su fuskanci aikin tsarkakewa da aka cika ta wurin ƙaruwa cikin sani da ya fito daga littafin Daniyel sa’ad da aka buɗe hatiminsa a 1989. Haka kuma za su fahimci cewa littafin Daniyel yana da wata manufa ta musamman cikin hatimtar mutum ɗari da arba’in da huɗu.

“Sa’ad da Allah ya ba mutum wani aiki na musamman ya yi, sai ya tsaya a rabonsa da matsayinsa kamar yadda Daniyel ya yi, a shirye ya amsa kiran Allah, a shirye ya cika nufinsa.” Manuscript Releases, juzu’i na 6, 108.

A matsayin tsoffin mutanen Laodicea, waɗanda Belteshazzar yake wakilta za su gane cewa ta wurin littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna, waɗanda littafi ɗaya ne, ne ake cika farkawa ta ƙarshe.

“Sa’ad da aka fi fahimtar littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna, masu bi za su sami wata ƙwarewar addini dabam kwata-kwata... Abu ɗaya tabbatacce za a fahimta daga nazarin Ru’ya ta Yohanna—wato, dangantakar da ke tsakanin Allah da mutanensa tana da kusanci ƙwarai kuma tabbatacciya.” The Faith I Live By, 345.

A matsayin waɗanda a ɗa suke Laodiceyawa, za su gane yanayin Laodiceyarsu, su kuma gane cewa a ruhaniya sun mutu kamar kwarin ƙasusuwan busassu, kuma a martani ga shaidar kai tsaye game da matacciyar halinsu da kuma halakar da suke ciki, za su gane bukatarsu ta zama rayayyu a matsayin fifiko na farko.

“Farfadowar nagartacciyar ibada ta gaskiya a cikinmu ita ce mafi girma kuma mafi gaggawar dukan bukatunmu. Neman wannan ya kamata ya zama aikinmu na farko.” Selected Messages, littafi na 1, 121.

Alkawarin Littafi Mai Tsarki shi ne cewa duk wanda ya nema, zai samu, kuma Ruhu Mai Tsarki zai bisani bishe su su gane cewa littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna ne suke haifar da farkawa da ake bukata.

“Sa’ad da mu a matsayin jama’a muka fahimci abin da wannan littafi yake nufi a gare mu, za a ga babban farkawa a tsakiyarmu.” Testimonies to Ministers, 113.

Karshen wahayi na karshe na Daniyel, kamar yadda aka wakilta a babi na goma sha biyu, yana bayyana kwarewar da ke haifar da mutanen alkawarin Allah na kwanaki na karshe, kamar yadda aka wakilta ta wurin Belteshazzar, a aya ta farko, ta wahayi na karshe. A can Daniyel, wanda aka wakilta a matsayin Belteshazzar, ya fahimci duka wahayi na ciki na shekaru dubu biyu da dāri uku da kuma wahayi na waje na shekaru dubu biyu da dāri biyar da ashirin. Ya fahimci “abin,” da kuma “wahayin.” Ya fahimci wahayin chazon da wahayin mareh. Ya fahimci takewar Wuri Mai Tsarki da runduna a karkashin kafa, da kuma maido da Wuri Mai Tsarki da runduna. Ya fahimci duka wahayin Kogin Ulai da na Kogin Hiddekel.

Za mu ci gaba da wannan nazari a talifi na gaba.

“Akwai bukatar a yi nazari mai zurfi sosai a kan maganar Allah; musamman kuwa ya kamata a mai da hankali ga Daniyel da Ru’ya ta Yohanna fiye da kowane lokaci a cikin tarihin aikinmu. Wataƙila za mu rage abin da za mu faɗa a wasu fannoni game da ikon Roma da papanci; amma ya kamata mu jawo hankali zuwa ga abin da annabawa da manzanni suka rubuta karkashin wahayin Ruhu Mai Tsarki na Allah. Ruhu Mai Tsarki ya tsara al’amura haka, duka a wajen bayar da annabcin da kuma a cikin abubuwan da aka kwatanta, domin ya koyar da cewa dole ne a boye wakilin mutum daga gani, a boye shi cikin Almasihu, kuma Ubangiji Allah na sama da dokarsa su ne za a daukaka. Ku karanta littafin Daniyel. Ku bijiro da tarihi, batu bayan batu, na masarautun da aka wakilta a can. Ku dubi ‘yan siyasa, majalisu, rundunoni masu karfi, ku kuma ga yadda Allah ya yi aiki domin ya kasantar da girman kan mutane, ya kuma jefa daukakar ɗan adam cikin kura....”

“Haske da Daniyel ya karɓa daga wurin Allah an ba shi ne musamman domin waɗannan kwanaki na karshe. Wahayoyin da ya gani a bakin Ulayi da Hiddekel, manyan kogunan Shinar, yanzu suna kan hanyar cika, kuma dukkan abubuwan da aka riga aka faɗa za su jima kaɗan su auku.”

“Ku yi la’akari da yanayin al’ummar Yahudawa a lokacin da aka ba da annabce-annabcen Daniyel.

“Bari mu ba da ƙarin lokaci ga nazarin Littafi Mai Tsarki. Ba mu fahimci Kalmar kamar yadda ya kamata ba. Littafin Ru’ya ta Yohanna yana buɗewa da umarni gare mu mu fahimci koyarwar da yake ƙunshe da ita. Allah ya furta cewa, ‘Mai albarka ne wanda yake karantawa, da waɗanda suke jin kalmomin wannan annabci,’ ‘kuma suke kiyaye abubuwan da aka rubuta a cikinsa: gama lokaci ya yi kusa.’ Sa’ad da mu a matsayin al’umma muka fahimci abin da wannan littafi yake nufi a gare mu, za a ga babban farfadowa a tsakaninmu. Ba mu fahimci darussan da yake koyarwa sosai ba, duk da umarnin da aka ba mu na mu bincika mu kuma yi nazarinsa.”

“A dā malamai sun bayyana Daniyel da Ru’ya ta Yohanna a matsayin littattafai masu hatimi, jama’a kuma suka juya daga gare su. Labulen nan wanda asirinsa da ake gani ya sa mutane da yawa ba su daga shi ba, hannun Allah da kansa ya janye daga waɗannan bangarorin Maganarsa. Sunan kansa, ‘Ru’ya’, ya ƙaryata maganar cewa littafi ne mai hatimi. ‘Ru’ya’ na nufin cewa an bayyana wani abu mai muhimmanci. Gaskiyar da ke cikin wannan littafi an yi ta ne ga waɗanda suke rayuwa a waɗannan kwanaki na karshe. Muna tsaye tare da cire labulen a

cikin wuri mai tsarki na abubuwa masu tsarki. Ba za mu tsaya a waje ba. Dole ne mu shiga, ba da tunani marasa kula, marasa ladabi ba, ba kuma da takawa cikin gaggawa ba, sai dai da bangirma da tsoron Allah. Muna kusantar lokacin da annabce-annabcen littafin Ru'ya ta Yohanna za su cika....”

“Muna da umarnan Allah da shaidar Yesu Almasihu, wadda ita ce ruhun annabci. Lu’ulu’u masu tamani marasa kima suna samuwa cikin maganar Allah. Waɗanda suke binciken wannan Magana su kiyaye hankalinsu a sarari. Kada su taɓa mika kai ga gurbatacciyar sha’awa a ci ko a sha.

“In suka yi haka, kwaƙwalwa za ta rikice; ba za su iya jure wa nauyin zurfafa bincike domin gano ma’anar waɗannan abubuwan da suke da alaƙa da al’amuran ƙarshe na tarihin wannan duniya ba.

“Sa’ad da za a fi fahimtar littattafan Daniyel da Ru’ya ta Yohanna, masu bi za su sami wata ƙwarewar addini gaba ɗaya dabam. Za a ba su irin waɗannan hange-hange na ƙofofin sama a buɗe, har zuciya da tunani za su sami zurfin tasiri game da halin da dole ne kowa ya raya domin ya shiga cikin ni’imar da za ta zama sakamako ga masu tsarkin zuciya.

“Ubangiji zai albarkaci dukan waɗanda za su nema cikin tawali’u da sauƙin kai su fahimci abin da aka bayyana a cikin Ru’ya ta Yohanna. Wannan littafi yana ɗauke da abubuwa masu yawa waɗanda suke cike da rashin mutuwa da kuma ɗaukaka, har dukan waɗanda suke karantawa kuma suke bincikensa da himma suke karɓar albarkar da aka yi wa waɗanda ‘suke jin maganganun wannan annabci, kuma suke kiyaye abubuwan da aka rubuta a cikinsa.”

“Abu ɗaya tabbatacce ne za a fahimta daga nazarin Ru’ya ta Yohanna—wato, alaƙar da ke tsakanin Allah da mutanensa tana da kusanci ƙwarai kuma tabbatacciya ce.

“An ga alaƙa mai banmamaki tsakanin sararin samaniyar sama da wannan duniya. Abubuwan da aka bayyana wa Daniyel daga baya aka cika su da wahayin da aka yi wa Yohanna a Tsibirin Patmos. Ya kamata a yi nazarin waɗannan littattafai biyu da kulawa ƙwarai. Sau biyu Daniyel ya yi tambaya, Har yausha ne zai kai ga ƙarshen lokaci?

“Sai na ji, amma ban fahimta ba. Sa’an nan na ce, Ya Ubangijina, mene ne ƙarshen waɗannan abubuwa? Sai Ya ce, Ka tafi hanyarka, Daniyel: gama an rufe kalmomin, an kuma hatimce su har zuwa lokacin ƙarshe. Da yawa za a tsarkake su, a mai da su farare, a kuma gwada su; amma mugaye za su yi mugunta: ba kuwa ɗaya daga cikin mugaye da zai fahimta; amma masu hikima za su fahimta. Kuma tun daga lokacin da za a kawar da haɗayar yau da kullum, a kuma kafa abin ƙyama mai jawo kufaita, za a yi kwanaki dubu ɗaya da ɗari biyu da casa’in. Mai albarka ne wanda ya jira, ya kuma kai ga kwanaki dubu ɗaya da ɗari uku da talatin da biyar. Amma kai, ka tafi hanyarka har ƙarshe ya zo: gama za ka huta, kuma za ka tsaya a rabonka a ƙarshen kwanakin.”

“Zakin kabilar Yahuda ne ya buɗe hatimin littafin, ya kuma ba Yohanna wahayi game da abin da zai kasance a cikin waɗannan kwanaki na ƙarshe.

“Daniyel ya tsaya a rabonsa domin ya ba da shaidarsa wadda aka hatimce har zuwa lokacin ƙarshe, sa’ad da ya kamata a yi shelar saƙon mala’ika na fari ga duniyarmu. Waɗannan

al'amura suna da muhimmanci marar iyaka a waɗannan kwanaki na ƙarshe; amma yayin da 'mutane da yawa za a tsarkake su, a mai da su farare, a kuma gwada su,' 'mugaye kuma za su yi mugunta: kuma babu ɗaya daga cikin mugaye da zai fahimta.' Gaskiya ne ƙwarai wannan! Zunubi shi ne keta dokar Allah; kuma waɗanda ba za su karɓi haske game da dokar Allah ba ba za su fahimci shelar saƙonnin mala'ika na fari, na biyu, da na uku ba. Littafin Daniyel an buɗe hatiminsa a cikin wahayi ga Yohanna, kuma yana kai mu gaba zuwa ga al'amuran ƙarshe na tarihin wannan duniya.

“Yan’uwanmu za su sa a zuciya cewa muna rayuwa ne a tsakiyar hatsarorin kwanaki na ƙarshe? Ku karanta Ru’ya ta Yohanna tare da Daniyel. Ku koyar da waɗannan abubuwa.”
Testimonies to Ministers, 112–115.